

Ansökan om stöd

1.1 Allmänna uppgifter

Projektnamn: Vattensmart besöksnäring

Ansökansid: 849009

Ärendeid: 20380598

Projektperiod: 2026-09-01 - 2030-01-31

Typ av finansiering: Regionala projektmedel

Sista ansökningsdag: 2032-12-31

Ansvarig organisation: Region Gotland

1.2 Stödsökande

Namn: UPPSALA UNIVERSITET

BOX 256

751 05 UPPSALA

Sverige

Org.Nr: 202100-2932

Antal anställda: 9999

Arbetsställe

Namn: GEOVETENSKAPER

Postadress:

VILLAVÄGEN 16 GEOCENTRUM

752 36 UPPSALA

Arb.ställenr.: 19062975

Besöksadress:

VILLAVÄGEN 16

752 36 UPPSALA

Region: Uppsala

Är organisationen momsredovisningsskyldig för projektets verksamhet?

Ja

Omfattas organisationen av Lagen om offentlig upphandling (LOU) eller annan upphandlingslagstiftning, t.ex. LUF?

Ja

Hemsida

www.uu.se

1.3 Samverkanspart

Namn: FÖRENINGEN GOTLANDS FÖRENADE

BESÖKSNÄRING

Org.Nr: 802489-6980

Antal anställda: 0

Postadress:

DONNERS PLATS

621 57 VISBY

Sverige

Arbetsställe

Namn:

Arbetsställenr.: 63423255

Postadress:

DONNERS PLATS

621 57 VISBY

Besöksadress:

DONNERS PLATS

621 57 VISBY

Region: Gotland

Är organisationen momsredovisningsskyldig för projektets verksamhet?

Ja

Omfattas organisationen av Lagen om offentlig upphandling (LOU) eller annan upphandlingslagstiftning, t.ex. LUF?

Ja

1.4 Betalningssätt

Typ av konto: Bankgiro

Kontonummer: 5048-1100

Detaljerad info:

1.5 Projektinformation

Vilket/vilka problem vill projektet lösa?

Projektet "Vattensmart besöksnäring" ligger i linje med utlysningens mål om hållbar vattenanvändning genom att utveckla kunskap, åtgärdsrekommendationer och samverkansstrukturer som stärker Gotlands förmåga att hantera en sårbar vattensituation. Gotland är ett av Sveriges mest vattenutmanade områden, där begränsade grundvattenresurser i kombination med stora säsongsvariationer i befolkning och vattenbehov skapar återkommande risk för vattenbrist.

I nuläget saknas en samlad och systematisk bild av vattensituationen kopplat till besöksnäringen, vilka risker verksamheterna står inför samt hur vattenförbrukning relaterar till ekonomi och lönsamhet. Många företag står utanför det kommunala VA-nätet och saknar tillgång till mätning, jämförbar statistik och verktyg för uppföljning. Detta begränsar företagets möjligheter att fatta informerade beslut, planera för framtida vattenbrist och prioritera effektiva åtgärder.

Det saknas också nyckeltal och digitala verktyg som synliggör vattnets värde och kopplar vattenanvändning till ekonomiskt värdeskapande. Avsaknaden av sådana underlag bidrar till låg medvetenhet om vattnets ändlighet och riskerar att leda till ineffektiv användning av en redan begränsad resurs, särskilt under turismsäsongens mest kritiska perioder.

Genom en nulägesanalys, systematisk datainsamling och realtidsbaserad övervakning utvecklar projektet nya metoder för säkrare och smartare vattenförvaltning. Projektet tar fram nyckeltal som kopplar vattenförbrukning till ekonomi och utvecklar en prognosmodell för att identifiera risker kopplade till torka och klimatförändringar hos de ingående pilotföretagen. Parallellt byggs en samverkansarena upp, där företag, akademi och myndigheter kan utbyta erfarenheter, tolka resultat gemensamt och samverka kring prioriterade åtgärder.

Genom att vidareutveckla Blått Centrum Gotland med ett tydligare fokus på dricksvatten och näringslivets vattenomställning skapar projektet en strukturlösning som lever vidare efter projektets slut. Projektet bidrar därmed till en förflyttning från reaktiv krishantering till proaktiv planering, stärker vattenresiliensen i regionen och bidrar till ett effektivt och långsiktigt hållbart nyttjande och fördelning av vattenresurser i enlighet med mål 2.5.

Sammanfattande beskrivning till Projektbanken

Projektet Vattensmart besöksnäring syftar till att stärka Gotlands besöksnäring och det företagsfrämjande systemets förmåga att arbeta med hållbar vattenanvändning i ett av Sveriges mest vattenstressade områden. Gotland har begränsade grundvattenresurser och stora säsongsvariationer i vattenbehov, samtidigt som besöksnäringen är central för regional utveckling. Projektet adresserar brist på samlad kunskap, data, nyckeltal och verktyg kring vattenanvändning i näringen. Genom nulägesanalys, systematisk datainsamling, realtidsmätning och utveckling av nyckeltal som kopplar vattenförbrukning till intjäning skapas nya beslutsunderlag för företag och stödaktörer. Projektet utvecklar även en prognosmodell för risk för vattenbrist hos pilotföretag och etablerar en långsiktig samverkansarena inom ramen för Blått Centrum Gotland. Genom stärkt samverkan mellan näringsliv, akademi och offentliga aktörer bidrar projektet till ökad vattenresiliens.

Vilken/vilka är projektets målgrupp(er)?

Projektet Vattensmart besöksnäring riktar sig till flera målgrupper som tillsammans är centrala för Gotlands vattenomställning och långsiktiga näringslivsutveckling. Den primära målgruppen är det företagsfrämjande systemet, med Gotlands förenade besöksnäring (GFB) i en nyckelroll tillsammans med Blått centrum Gotland. För dessa aktörer innebär projektet tillgång till ny, strukturerad och forskningsbaserad kunskap om besöksnäringens vattenanvändning, inklusive data, nyckeltal och analysverktyg. Projektet stärker deras förmåga att arbeta mer strategiskt, kunskapsbaserat och proaktivt med vattenfrågor, samt att ge mer träffsäkert och relevant stöd till företag. Genom samverkansarenan inom Blått Centrum utvecklas nya arbetssätt och långsiktiga strukturer för dialog, gemensam analys och prioritering av insatser.

En viktig sekundär målgrupp är små och medelstora företag inom besöksnäringen på Gotland. Dessa företag får genom projektet ökad insyn i sin egen vattenförbrukning, förståelse för samband mellan vattenanvändning, ekonomi och risk, samt tillgång till jämförbara nyckeltal och praktiska verktyg. För pilotföretagen möjliggörs fördjupade analyser där tidiga åtgärder vid risk för vattenbrist möjliggörs.

Region Gotland och Länsstyrelsen får genom projektet förbättrade kunskapsunderlag för regional planering, vattenförvaltning och näringslivsutveckling.

Slutligen är akademi och forskningsaktörer, såsom Uppsala universitet genom Blått Centrum och Campus Gotland, en central målgrupp. Projektet stärker deras roll som kunskapsnav och möjliggör forskning och samverkan med hög regional samhällsnytta. Sammantaget tjänar målgrupperna på projektet genom stärkt samverkan, ökad kunskap, förbättrade beslutsunderlag och en gemensam grund för en mer hållbar och resiliert vattenanvändning på Gotland.

Vad förväntar ni er att projektets planerade aktiviteter ska leda till för målgruppen på kort sikt?

På kort sikt innebär projektet tydliga nyttor för projektets målgrupper genom ökad kunskap, stärkt samverkan och bättre beslutsunderlag. För offentliga aktörer och det regionala systemet skapas tillgång till samlade kunskapsunderlag om besöksnäringens vattenanvändning och sårbarhet. Detta ger förbättrade förutsättningar för dialog, samsyn och gemensam förståelse mellan näringsliv, akademi och förvaltning kring vattenfrågan. Projektets resultat kan direkt användas som underlag i regional planering och strategiskt arbete kopplat till både vattenförvaltning och näringslivsutveckling.

För besöksnäringens företag, särskilt de företag som deltar i pilotinsatserna inom AP2, leder projektet på kort sikt till ökad medvetenhet om den egna vattenförbrukningen och hur den varierar över tid och mellan säsonger. Genom realtidsdata, visualisering och jämförelsemöjligheter får företagen en mer konkret och tillgänglig bild av sin vattenanvändning. Framtagna nyckeltal bidrar till ökad förståelse för sambanden mellan vattenanvändning, verksamhet, risker och ekonomi, vilket stärker företagets förmåga att identifiera risk för vattenbrist och att planera tidiga och mer träffsäkra åtgärder.

För det företagsfrämjande systemet, med Gotlands förenade besöksnäring i en central roll, innebär projektet ökad kunskap om besöksnäringens faktiska vattenanvändning, risker och sårbarheter genom nulägesanalys, enkäter och gemensam analys. Genom tillgång till nyckeltal och analysunderlag kan insatser prioriteras mer strategiskt. Samtidigt etableras en strukturerad samverkan med akademi och offentliga aktörer genom samverkansarenan inom Blått Centrum, vilket på kort sikt skapar bättre samordning och gemensamt lärande kring vattenfrågan.

Vilka effekter - hos målgruppen eller i samhället - förväntar ni er att projektet uppnår på lång sikt?

Genom förbättrade kunskapsunderlag, gemensamma indikatorer och långsiktiga samverkansformer kan aktörer inom näringsliv, offentlig sektor och akademi få bättre förutsättningar att arbeta mer proaktivt och samordnat med vattenanvändning och

vattenresiliens. Detta kan i sin tur minska behovet av kortsiktiga och reaktiva insatser vid och i förlängningen undvika akut vattenbrist.

Med ökad förståelse för hur vattenanvändning, risker och ekonomiskt värdeskapande hänger samman skapas bättre förutsättningar för samordnade investeringar, mer träffsäkra prioriteringar och effektivare resursanvändning. Detta kan bidra till att Gotlands begränsade vattenresurser används mer strategiskt, samtidigt som samhällsviktiga verksamheter och näringar ges bättre möjligheter att utvecklas även under förändrade klimatförutsättningar.

En långsiktig effekt kan också vara att Gotlands besöksnäring utvecklas i en mer hållbar och motståndskraftig riktning, vilket i förlängningen kan stärka Gotlands attraktivitet som plats att bo, verka och besöka. Genom att vattenfrågan hanteras mer systematiskt och kunskapsbaserat kan risken minska för negativa effekter på platsens varumärke kopplat till återkommande larm om vattenbrist. I stället kan projektet bidra till bilden av Gotland som en region som tar ansvar för sina naturresurser och aktivt arbetar med hållbar omställning och klimatanpassning.

De metoder, indikatorer och samverkansmodeller som utvecklas inom projektet kan även skapa långsiktiga värden utanför besöksnäringen. Genom att arbetssätt och verktyg är generiska och anpassningsbara kan de komma att användas av andra vattenintensiva verksamheter och branscher på Gotland. Detta kan bidra till ett gemensamt språk kring vattenfrågan i näringslivet och i samhällsplaneringen, vilket underlättar samverkan mellan aktörer som tidigare haft olika perspektiv och ingångar.

Sammantaget kan projektet bidra till en gradvis strukturförändring där vattenanvändning, riskmedvetenhet och långsiktig hushållning med gemensamma resurser blir en integrerad del av Gotlands samhällsutveckling. Detta kan stärka såväl regional konkurrenskraft som samhällets förmåga att möta framtida utmaningar kopplade till klimatförändringar, resursknapphet och hållbar tillväxt.

Hur ska projektet organiseras och styras?

En referensgrupp med deltagare från Region Gotland, Uppsala universitet och Länsstyrelsen etableras och träffas 2-3 gånger per år.

Projektet har en ledningsgrupp som fungerar som övergripande styrande och strategisk funktion som träffas var tredje månad. Ledningsgruppen består av:

Samverkansledare

Föreståndare för Blått Centrum Gotland

Föreståndare för Guto

Verksamhetsledare för Gotlands förenade besöksnäring (GFB)

En administrativ projektledare (PL) ansvarar för den löpande projektadministrationen, inklusive kontakt med finansörer, budgetuppföljning, ekonomisk redovisning och rapportering enligt Tillväxtverkets krav. PL koordinerar projektets parter, följer upp tidplan och leveranser samt säkerställer att projektet genomförs i enlighet med beslutade mål, regelverk och villkor för offentligt stöd.

Projektets Principal Investigator (PI) ansvarar för den vetenskapliga kvaliteten och leder projektets utveckling gällande innehåll, metod och resultat. PI säkerställer i samverkan att projektet vilar på relevant forskning och beprövad erfarenhet samt att arbetspaketen (AP1, AP2 och AP3) integreras och bidrar till gemensamma mål. PI har även ansvar för att kvalitetssäkra analyser, slutsatser och leverabler. PI arbetar nära samverkansledaren och föreståndaren för Blått centrum.

I projektet medverkar även forskare och analytiker med kompetens inom bland annat regional utveckling, innovation, samverkan, hållbar näringslivsutveckling och besöksnäring. Dessa bidrar till datainsamling, analys, metodutveckling och dokumentation.

Projektets arbetspaket leds av utsedda arbetspaketsansvariga med relevant sakkunskap och tydligt ansvar. Arbetet struktureras genom avstämmningar varannan vecka mellan projektledare, samverkansledare och AP-ansvariga, samt genom löpande stöd från projektledaren. Gemensamma arbetsmöten mellan forskare, analytiker och projektpartners säkerställer kvalitet och relevans i arbetet. Rätt kompetens säkerställs genom tydlig rollfördelning, regelbundna

uppföljningar och en kombination av vetenskaplig, analytisk och praktisk samverkanskompetens.

Tydlig roll- och ansvarsfördelning

Involvering av både operativ och strategisk ledning hos projektparterna

Kombination av kompetenser gällande vetenskap, praktik och samverkan

Regelbundna uppföljningar i ledningsgrupp och arbetspaketsmöten

Hur ska projektet avgränsas från ordinarie verksamhet?

Projektet Vattensmart besöksnäring är tydligt avgränsat från projektparternas ordinarie verksamhet genom att det omfattar tidsbegränsade, utvecklingsinriktade och samverkansbaserade insatser som inte rymms inom befintliga uppdrag, arbetssätt eller finansiering. Projektet genomförs som ett tidsatt utvecklingsprojekt med egen projektorganisation, särskilda arbetspaket (AP1-AP3), definierade aktiviteter, budget och rapportering enligt Tillväxtverkets krav.

För Uppsala universitet, Blått Centrum Gotland och GUTO innebär projektet en riktad satsning på vattenanvändning och vattenresiliens kopplat till besöksnäringen, vilket går utöver ordinarie forskning, utbildning och samverkan.

Särskilt fokus på dricksvatten och näringslivets vattenomställning är en ny inriktning som utvecklas genom projektet och som inte ingår i Blått Centrums nuvarande verksamhet.

För Gotlands förenade besöksnäring (GFB) innebär projektet en utveckling av nya arbetssätt, metoder och roller som går utöver den löpande medlems- och intresseverksamheten. Projektet skapar förutsättningar för att i samverkan med akademi och offentliga aktörer ta fram forskningsbaserade beslutsunderlag och verktyg som idag saknas i den ordinarie verksamheten. Dessa insatser är projektfinansierade, tidsbegränsade och kopplade till projektets specifika mål.

Samverkansarenan som etableras inom projektet syftar till långsiktig nytta, men själva uppbyggnaden, processledningen och innehållsutvecklingen sker inom projektets avgränsade tidsperiod.

Sammantaget innebär detta att projektet fungerar som en utvecklings- och testmiljö som kompletterar, men tydligt skiljer sig från, ordinarie verksamhet hos samtliga parter. Efter projektets slut kan resultat integreras i ordinarie strukturer, men projektets aktiviteter, resurser och omfattning är tydligt avgränsade till projektperioden.

Har projektet en koppling till den regionala utvecklingsstrategin?

Ja

Kommentar

Projektet "Vattensmart besöksnäring" är tydligt förankrat i Gotlands regionala utvecklingsstrategi Vårt Gotland 2040 och bidrar konkret till att uppnå flera av strategins övergripande mål och effektmål. Genom att ta sig an vattenfrågan i en av Gotlands viktigaste näringar adresserar projektet samtidigt klimatutmaningar, näringslivets konkurrenskraft och samhällets långsiktiga resiliens.

En central utgångspunkt i Vårt Gotland 2040 är att Gotland ska ha säkrad tillgång till vatten av god kvalitet och kvantitet. Projektet bidrar direkt till detta genom att synliggöra hur vatten används inom besöksnäringen, vilka risker som finns kopplade till vattenbrist och vilka åtgärder som ger störst effekt. Genom nulägesanalyser, realtidsbaserad datainsamling och utveckling av gemensamma nyckeltal skapas förutsättningar för ett mer effektivt nyttjande av vattenresurserna och för bättre hushållning med det känsliga gotländska grundvattnet.

Projektet bidrar samtidigt till ambitionen om att Gotland ska vara en förebild i energi- och klimatomställningen. Klimatanpassning är en central del av detta mål, särskilt på Gotland där torka och vattenstress utgör återkommande risker. Ett ökat fokus på vattenfrågan och

medvetenhet bidrar till en ökad beredskap och till att minska sårbarheten för klimatrelaterade samhällsstörningar.

Vattensmart besöksnäring bidrar även till målet om god konkurrenskraft och tillväxt i näringslivet. Besöksnäringen är ett av Gotlands utpekade styrkeområden och projektet stärker näringsens långsiktiga utvecklingsförutsättningar genom att koppla samman hållbar resursanvändning med ekonomiskt värdeskapande. Genom att synliggöra sambandet mellan vattenförbrukning och intjäning får företagen bättre beslutsunderlag för investeringar, effektiviseringar och affärsutveckling. Detta stärker möjligheterna till tillväxt som sker inom ramen för Gotlands begränsade naturresurser.

Projektet bidrar även till målet om god beredskap och förmåga att hantera samhällsstörningar, vilket är särskilt relevant i ett ö-läge. Genom att integrera vattenfrågan i det företagsfrämjande systemet med ett tydligt branschfokus finns möjlighet att skapa och stärka gemensamma arbetssätt mellan näringsliv, akademi och offentliga. Etableringen av en långsiktig samverkansarena via Blått Centrum innebär att kunskap, metoder och lärande kan tas vidare och användas även efter projektets slut.

Hur är hållbarhetsaspekter integrerade i projektet?

Hållbarhetsaspekter är integrerade i projektet "Vattensmart besöksnäring" genom hela projektets utformning, genomförande och förväntade effekter. Projektet utgår från Gotlands särskilda förutsättningar med begränsade grundvattenresurser och återkommande risk för vattenbrist, där en mer hållbar och effektiv vattenanvändning är avgörande för både näringslivets långsiktiga konkurrenskraft och samhällets resiliens. Projektets primära hållbarhetsfokus ligger på miljömässig hållbarhet kopplat till vattenanvändning, klimatanpassning och resurseffektivitet.

Genom nulägesanalys, systematisk datainsamling och utveckling av nyckeltal synliggörs hur vatten används i besöksnäringen och hur denna användning relaterar till säsongsvariationer, risk och ekonomi. Detta skapar förutsättningar för mer kunskapsbaserade beslut, vilket är en central del av hållbar vattenförvaltning. Realtidsdata och prognosmodeller bidrar till ett förebyggande och proaktivt arbetssätt.

Projektet integrerar även social och ekonomisk hållbarhet genom att stärka det företagsfrämjande systemets kapacitet att stötta små och medelstora företag. Genom gemensamma verktyg, jämförbara nyckeltal och inkluderande arbetssätt minskar trösklarna för deltagande, särskilt för företag med begränsade egna resurser. Kopplingen mellan vattenanvändning och ekonomiskt värdeskapande bidrar till att stärka företagens långsiktiga lönsamhet samtidigt som vattenresurser används mer ansvarsfullt.

Hållbarhetsarbetet integreras också organisatoriskt genom den samverkansarena som etableras inom Blått Centrum Gotland. Arenan möjliggör ett brett deltagande från näringsliv, akademi och offentliga aktörer och skapar strukturer för gemensamt lärande, samsyn och långsiktigt ansvarstagande. Detta bidrar till institutionell och strukturell hållbarhet, där kunskap, metoder och arbetssätt lever vidare efter projektets slut.

Projektet genomförs i linje med projektägarnas riktlinjer för miljö, resor och jämställdhet. Resor planeras effektivt, digitala mötesformer används där det är möjligt och projektorganisationen eftersträvar inkluderande och jämställda arbetsformer. Sammantaget innebär detta att hållbarhetsaspekter inte behandlas som ett separat inslag, utan är en integrerad del av projektets mål, aktiviteter och långsiktiga effekter, i tydlig linje med Agenda 2030 och utlysningens mål om hållbar vattenanvändning (mål 2.5).

Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Valda län

Gotland

Vilken/vilka kommuner eller län ska projektet omfatta? Valda kommuner

Gotland

1.6 Tid och aktivitetsplan

Projektuppstart

Aktiviteten syftar till att etablera projektets organisation, skapa en gemensam målbild och lägga grunden för ett strukturerat och välkoordinerat genomförande. Arbetet inleds med att projektets styrning, roller och ansvar fastställs samt att tydliga rutiner för beslutsfattande, uppföljning och rapportering etableras. Detta säkerställer gemensam förståelse för projektets syfte, mål och arbetssätt bland samtliga involverade aktörer. Som en central del av aktiviteten genomförs en projektkickoff med projektparter och nyckelaktörer. Kickoffen används för att presentera projektets bakgrund, mål, arbetspaket och förväntade resultat samt för att förankra projektets ambitioner och nyttor. Genom gemensamma dialoger och workshopmoment tas en gemensam målbild fram som tydliggör prioriteringar, framgångsfaktorer och hur projektet bidrar till regional utveckling och hållbar vattenanvändning. Parallellt genomförs en detaljerad projektplanering där arbetspaket, aktiviteter, tidplan, milstolpar och beroenden preciseras. Planeringen omfattar även riskanalys, kommunikationsstruktur samt plan för samverkan mellan projektets aktörer. Aktiviteten avslutas med att projektplanen fastställs och förankras, vilket skapar stabila förutsättningar för ett effektivt, transparent och väl förankrat projektgenomförande. Projektledare 30%, Samverkansledare 20%, Forskare Blått centrum 20%, Forskare Guto 20%, Processledare GFB 50%

Startdatum: 2026-09-01

Slutdatum: 2026-12-31

Kostnad: 698096

Aktiviteter

Uppstart och planering

Projektet startas med etablerad organisation, gemensam målbild och tydliga rutiner för ekonomisk och verksamhetsmässig redovisning. Behov av IoT-lösningar och övrig utrustning analyseras och används som grund för upphandling. Besöksnäringens företag rekryteras genom riktad information, dialog och urvalsprocess. En detaljerad genomförandeplan tas fram med aktiviteter, milstolpar, tidslinje och riskhantering för att säkerställa ett strukturerat, effektivt och väl förankrat genomförande.

Kostnad: 698096

AP1: Vattensituationen inom Gotlands besöksnäring

Gotlands besöksnäring står inför ökande utmaningar kopplade till vattenbrist, vilket kräver en samlad nulägesbild och en djupare förståelse för branschens behov och förutsättningar. Genom en omfattande datainsamling med enkäter, företagsbesök och dialoger kartläggs dagens vattenanvändning, befintliga åtgärder och verksamheternas upplevda risker. Resultaten ligger till grund för en fördjupad analys där relevanta och skalbara vattenbesparande lösningar identifieras och jämförs med internationella exempel från regioner med liknande klimatutmaningar. Denna kombinerade analys leder till konkreta rekommendationer som stödjer fortsatt samverkan, prioritering och omställning inom besöksnäringen på Gotland. Forskare Blått centrum 40%, Projektledare 10%, Forskare GUTO 10%, Processledare GFB 20%

Startdatum: 2027-01-01

Slutdatum: 2029-09-30

Kostnad: 3315114

Aktiviteter

Aktivitet 1: Nulägesanalys - besöksnäringens vattensituation

Aktiviteten svarar direkt mot behov hos projektets primära målgrupp, det företagsfrämjande systemet, som i dag saknar samlad, jämförbar och kontinuerligt uppdaterad kunskap om hur vattenutmaningen faktiskt ser ut inom besöksnäringen på Gotland. Genom att synliggöra nuläge, variationer och utvecklingstrender skapas bättre förutsättningar för strategisk planering, prioritering av insatser och samordning mellan aktörer som arbetar med näringslivsutveckling, vattenförvaltning och regional planering.

Blått Centrum, GUTO och GFB arbetar i nära samverkan med besöksnäringens företag för att ta fram, analysera och följa utvecklingen av branschens vattensituation. Arbetet utgår från ett gemensamt kunskapsskapande där företagens praktiska erfarenheter kombineras med forskningskompetens samt offentliga aktörers ansvar och planeringsperspektiv. Därigenom stärks målgruppen genom etablering av gemensamma arbetssätt, indikatorer och analysrutiner som kan användas även efter projektets slut.

Aktiviteten genomförs genom en återkommande och strukturerad datainsamling. Arbetet inleds med en bred digital enkät riktad till cirka 130 besöksnäringens företag på Gotland. Inför framtagandet av enkäten genomförs inledande intervjuer med aktörer inom det företagsfrämjande systemet för att identifiera relevanta frågeställningar och kunskapsbehov. Dessa testas därefter på ett urval av besöksnäringens företag innan enkäten fastställs och skickas ut. För att säkerställa hög svarsfrekvens genomförs enkätutskicken av GFB, som har etablerade kontakter och ett starkt förtroende inom näringen.

Enkäten kompletteras med minst 30 kvalitativa intervjuer inom ramen för en Delphi-studie med besöksnäringens företag i syfte att fördjupa förståelsen och fånga perspektiv, erfarenheter och utmaningar som inte fullt ut kan belysas genom kvantitativa data. Genom en kompletterande årlig enkätundersökning möjliggörs en systematisk uppföljning av utvecklingen under projektets gång. Ambitionen är att enkäten även ska användas efter projektets avslut och då administreras av Blått Centrum, med möjlighet att på sikt omfatta fler näringar med koppling till vattenanvändning på Gotland.

Exempel på tematiska frågor som behandlas i enkäter och intervjuer är förekomst av upplevd och faktisk vattenbrist, tillgång och kvalitet över säsong, genomförda och planerade vattenbesparande åtgärder, upplevd risk kopplad till framtida vattenförsörjning samt identifierade hinder och drivkrafter för omställning.

Insamlad data analyseras under ledning av forskare vid Blått Centrum och GUTO, med aktiv medverkan från GFB samt representanter från Region Gotland och Länsstyrelsen. Analys och tolkning sker genom återkommande gemensamma dialog- och analysmöten. Aktiviteten bidrar därmed direkt till projektets mål genom att skapa den kunskapsmässiga och strukturella grund som krävs för ökad vattenresiliens, stärkt samverkan och en hållbar utveckling av besöksnäringen på Gotland.

Resultaten i aktiviteten kommer löpande ligga till grund för kunskapsspridning och samverkan i AP3.

30 intervjuer genomförs / 4 workshops / 3 enkätutskick till besöksnäringens företag /
Analys av data i samverkan / 12 tillfällen

Kostnad:

1657557

Aktivitet 2: Fördjupad analys och internationell utblick

Aktiviteten syftar till att fördjupa förståelsen för vilka vattenbesparande åtgärder som är mest relevanta, skalbara och effektiva för Gotlands besöksnäring, med potential att bidra till en mer hållbar vattenanvändning på Gotland i stort. Utifrån den nulägesanalys som tagits fram inom arbetspaketet analyseras identifierade best practice-lösningar, både tekniska och organisatoriska, såsom vattenbesparande installationer, smart styrning, förändrade driftsrutiner och alternativa vattenlösningar. Varje åtgärd bedöms utifrån effekt, kostnad, genomförbarhet och möjlighet till bred implementering inom branschen.

I aktiviteten ingår även att undersöka hur vatten av olika kvalitet kan användas för olika ändamål, exempelvis bevattning, spolvatten, rengöring eller tekniska processer, i syfte att minska belastningen på dricksvattenresurser. Parallellt genomförs en internationell utblick där vattenförsörjningsåtgärder, tekniska innovationer, styrmedel och samverkansmodeller från andra regioner och länder sammanställs och analyseras. Fokus ligger på områden med liknande klimatförutsättningar, begränsade vattenresurser och säsongsberoende turism.

Den internationella utblicken genomförs genom dokumentstudier samt riktade studiebesök och erfarenhetsutbyten där forskare och företrädare för GFB deltar, för att säkerställa både vetenskaplig förankring och branschrelevans. Aktiviteten avslutas med ett syntesarbete där resultat från den lokala analysen och den internationella omvärldsanalysen sammanförs. Utifrån detta formuleras konkreta rekommendationer och prioriteringar som utgör underlag för projektets fortsatta workshops, samråd och kommunikationsinsatser inom samverkansarenan i AP3.

Underlagsproduktion för fortsatt samverkan, där analyser och rekommendationer bearbetas till material som används i workshops, samråd och kommunikationsinsatser inom samverkansarenan i AP3.

Workshops med internationella aktörer 5 stycken

Internationella samverkansresor 4 stycken

Gemensamma möten med besöksnäringens företag 20 stycken

Kostnad:

1657557

AP2: Synliggöra vattnets värde och skapa ett mer hållbart användande

Arbetspaketet genomförs som en pilot där 10-15 besöksnäringens företag på Gotland utrustas med IoT-baserad realtidsövervakning av sin vattenanvändning. Syftet är att skapa en fördjupad och högupplöst förståelse för hur vatten används i praktiken och hur vattenförbrukningen samspelar med andra avgörande parametrar såsom intjänning, väderförhållanden och säsongsvariationer. Pilotens unika bidrag är att den kombinerar hård mätdata från sensorer med så kallade mjuka data, exempelvis företagens upplevda vattenanvändning och riskbild. Genom realtidsmätningar erhålls detaljerad data som kompletterar och nyanserar arbetspaket 1. Inom aktiviteten utvecklas även prognoser för vattentillgång. Detta skapar förbättrade möjligheter att tidigt identifiera risker för vattenbrist och stärka företagens beredskap, planeringsförmåga och beslutsunderlag. Piloten utgör samtidigt en test- och lärmiljö för införande och utvärdering av vattenbesparande åtgärder hos de deltagande företagen. Genom att följa förändringar i realtid kan effekterna av olika tekniska och organisatoriska åtgärder mätas, jämföras och utvärderas på ett systematiskt och transparent sätt. Den insamlade datan visualiseras i en digital dashboard som nås via webben och som ger både företag och andra relevanta aktörer tydlig återkoppling om vattenförbrukning, effektivitet och risknivåer. Arbetet genomförs i nära samverkan mellan besöksnäringens företag, Blått Centrum, GUTO och GFB. Företagens agerande följs och beforskas kontinuerligt av forskare som ansvarar för datakvalitet, analys samt vidareutveckling

av modeller, indikatorer och nyckeltal. Forskare Blått centrum 10%, Projektledare 10%, Samverkansledare 10%, Forskare GUTO 30%, Processledare GFB 10%

Startdatum: 2027-01-01

Slutdatum: 2029-09-30

Kostnad: 2957767

Aktiviteter

Akt 2.1 Datainsamling och branschjämförelser i besöksnäringen

Aktiviteten genomförs som en pilot där 10-15 besöksnäringensföretag på Gotland utrustas med IoT-baserad realtidsövervakning av sin vattenanvändning. Detta arbete görs i nära samverkan mellan Guto, GFB, Blått centrum Gotland och besöksnäringensföretagen. För detta ändamål planeras tre besök hos respektive företag.

Arbetet inkluderar att utveckla en metod för datainsamling, etablera rutiner för uppföljning samt ta fram ett användargränssnitt som gör det enkelt för företagen att följa sin egen utveckling över tid. Aktiviteten omfattar även att skapa jämförelsemöjligheter mellan företag inom branschen, vilket ger ett transparent underlag för att förstå och minska vattenkostnaden per intjänad krona.

Målet är att öka medvetenheten om vattenförbrukningens ekonomiska betydelse, stärka incitamenten att minska vattenanvändningen och på sikt uppmuntra till investeringar i vattenbesparande åtgärder. Genom att synliggöra sambandet mellan vatten och lönsamhet skapas ett konkret och branschgemensamt stöd för hållbar utveckling.

Framtagande av KPI exempelvis intjänning per liter vatten möjliggör förenklade jämförelser med andra branscher.

Tre branschanpassade KPIer har tagits fram och testats med företagen
10 företag följer utifrån sina KPI och jämförelser sin vattensituation
30 företagsbesök har genomförts

En vattentekniker handlas upp för att genomföra installationsarbete

Kostnad: 1447178

Akt 2.2 Prognosmodell för risk för vattenbrist baserat på realtidsdata

Aktiviteten innebär att ta fram en modell som i realtid följer grundvattennivåer och tillrinning, och kombinerar detta med väderprognoser. Genom att sammanföra dessa datakällor skapas förutsättningar för att tidigt identifiera och visualisera risker för vattenbrist.

Arbetet omfattar att utveckla insamling och bearbetning av realtidsdata, etablera kopplingar till relevanta väder- och besöksprognoser samt att ta fram ett användarvänligt beslutsstöd som visar risknivåer över tid. Informationen görs tillgänglig både för besöksnäringensföretag och deras gäster.

Syftet är att öka medvetenheten om vattenläget, stärka beredskapen vid perioder med låg tillgång och skapa bättre förutsättningar för att planera vattenbesparande insatser. Aktiviteten bidrar därmed till ett förebyggande och hållbart nyttjande av vattenresurserna i besöksnäringen.

20 besök görs hos besöksnäringens företag
1 prognosmodell har tagits fram som synliggör risken för vattenbrist
10 besöksnäringens företag har rapporterat nyttan av prognosmodellen i sin verksamhet

Kostnad: 1510589

AP3: Samverkansarena för hållbar vattenanvändning på Gotland

Samverkansarenan för vattenfrågor etableras för att skapa en neutral och långsiktig mötesplats där besöksnäringen, akademien, offentliga aktörer och civilsamhället kan samlas kring Gotlands vattenutmaningar. Arenan leds av samverkansledare och kommunikatör inom Blått Centrum och bygger vidare på insikter från AP1 och AP2 för att stärka kunskap, dialog och gemensamt ansvarstagande. Genom tematiska workshops och riktade aktiviteter sprids kunskap om nuläget, utmaningar och möjligheter för en mer hållbar vattenanvändning inom besöksnäringen. Målet är att skapa en varaktig struktur som stödjer fortsatt samverkan och bidrar till Gotlands långsiktiga vattenresiliens. Forskare Blått Centrum 10%, Projektledare 10%, Samverkansledare 10%, Kommunikatör 20%, Forskare GUTO 10%, Processledare GFB 20%

Startdatum: 2027-01-01

Slutdatum: 2029-09-30

Kostnad: 3146047

Aktiviteter

Akt 3.1 Etablering av en samverkansarena

Arbetspaketet syftar till att etablera och driva en långsiktig samverkansarena för vattenfrågor på Gotland där besöksnäringen, akademien, offentliga aktörer och civilsamhället kan mötas i en neutral, inkluderande och kunskapsbaserad miljö. Arenan ska stärka samverkan, gemensamt lärande och kunskapsspridning kopplat till vattenanvändning och vattenresiliens.

Samverkansarenan leds av centrumbildningen Blått Centrum Gotland, där Uppsala universitet, Region Gotland och Länsstyrelsen i Gotlands län samverkar. Arenan bygger vidare på resultat, analyser och nyckeltal från AP1 och AP2 och fungerar som en central plattform för dialog, gemensam analys och praktisk tillämpning av projektets kunskap.

Syftet är att stärka aktörernas förståelse för Gotlands vattenutmaningar, tydliggöra respektive aktörs roller och bidrag samt öka medvetenheten om nuläget och utvecklingsbehoven inom den gotländska besöksnäringen kopplat till vattenfrågan.

Arbetspaketet omfattar planering och genomförande av återkommande tematiska workshops och samverkansmöten riktade till det företagsfrämjande systemet, besöksnäringen, offentliga aktörer och civilsamhället. Följande är exempel på workshop-teman.

- > Vattensituationen för besöksnäringens företag utanför kommunalt VA-nät, inklusive konsekvenser för verksamhetsutveckling, investeringar och riskhantering.
- > Digital övervakning och mätning av vattenanvändning som verktyg för ökad medvetenhet, beteendeförändring och stärkt robusthet i vattenförsörjningen.
- > Vattenintensitet i besöksnäringen, det vill säga hur mycket vatten som krävs för att skapa ekonomiskt värde, samt jämförelser mellan olika typer av verksamheter och andra branscher.
- > Inspirerande åtgärdsrekommendationer samt goda exempel från internationella utblickar, med fokus på hur framgångsfaktorer, tekniska lösningar och styrmodeller kan anpassas och omsättas i en gotländsk kontext.

Projektet skall ta fram underlag för fortsatt arbete inom det företagsfrämjande systemet och regional vattenplanering. Workshops kombinerar presentation av projektresultat med dialog, gemensam analys och erfarenhetsutbyte för att säkerställa praktisk relevans och förankring.

Arbetspaketet avslutas med att en varaktig struktur för fortsatt samverkan etableras, där Blått Centrum Gotland fungerar som ett långsiktigt nav och samverkansplattform även efter projektets slut. Detta säkerställer att kunskap, nätverk och arbetssätt lever vidare och fortsätter stödja Gotlands vattenarbete, näringslivets omställning och utvecklingen mot ökad vattenresiliens.

4-6 workshops planeras årligen

1 seminarium genomförs under Almedalsveckan årligen

Kostnad:

3146047

Projektavslut

Syftet med arbetspaketet är att säkerställa att projektets resultat tas om hand, förankras hos berörda aktörer och integreras i ordinarie verksamhet. Arbetspaketet ska även möjliggöra bred spridning av erfarenheter och nyttor i det gotländska samhället. Forskare Blått centrum 20%, Projektledare 30%, Samverkansledare 20%, Kommunikatör 20%, Forskare Guto 20%

Startdatum: 2029-10-01

Slutdatum: 2030-01-31

Kostnad: 582729

Aktiviteter

Avslutsaktivitet

Aktiviteten omfattar att sammanställa en fullständig resultatrapport och slutdokumentation där projektets samtliga leveranser, uppnådda effekter, centrala lärdomar och rekommendationer för fortsatt utveckling presenteras på ett tydligt och användbart sätt. Parallellt tas en strukturerad plan fram för överlämningen till ordinarie verksamhet. För att sprida projektets resultat brett genomförs riktade kommunikations- och spridningsinsatser i form av presentationer, möten, artiklar, publikationer och webbmateriel anpassade för olika målgrupper. Aktiviteten avslutas med ett slutseminarium riktat till aktörer och intressenter på Gotland, där resultat, nyttor och framtida möjligheter lyfts fram och diskuteras.

Kostnad:

582729

1.7 Budget

Kostnader

Kostnadsslag	2026	2027	2028	2029	2030					Totalt
Personal: Projektledare	66 000	198 000	198 000	181 500	16 500					660 000
Personal: Forskare Guto	53 136	372 768	372 768	299 688	13 248					1 111 608
Personal: Processledare GFB	110 000	330 000	330 000	302 500	27 500					1 100 000
Personal: Kommunikatör	0	108 000	108 000	99 000	9 000					324 000
Personal: Forskare Blått centrum Gotland	48 064	432 576	432 576	348 464	12 016					1 273 696
Personal: Samverkansledare	48 800	146 400	146 400	134 200	12 200					488 000
Schablonkostnader: Schablon 40 % GFB	64 240	192 720	192 720	176 660	16 060					642 400
Schablonkostnader: Schablon 40 % UU	135 216	787 336	787 336	665 345	39 438					2 414 671
Schablonkostnader: Lönebikostnader UU 56,5 %	122 040	710 615	710 615	600 511	35 595					2 179 376
Schablonkostnader: Lönebikostnader GFB 46 %	50 600	151 800	151 800	139 150	12 650					506 000
Summa kostnader	698 096	3 430 215	3 430 215	2 947 018	194 207					10 699 751
Projektintäkter										
Summa faktiska kostnader	698 096	3 430 215	3 430 215	2 947 018	194 207					10 699 751
Bidrag annat än pengar										
Summa bidrag i annat än pengar										0
Summa totala kostnader	698 096	3 430 215	3 430 215	2 947 018	194 207					10 699 751

Finansierung

[illegible]

Finansiär	2026	2027	2028	2029	2030					Totalt
Summa medfinansiering	349 048	1 715 108	1 715 108	1 473 509	97 103					5 349 876

Stödfinansiering

Finansiering	2026	2027	2028	2029	2030					Totalt
Stödfinansiering	349 048	1 715 107	1 715 107	1 473 509	97 104					5 349 875

Sammanställning

Stödandel av faktiska kostnader	50,00%
Stödandel av totala kostnader	50,00%
Stödandel av stödgrundande finansiering	50,00%
Stödandel av total finansiering	50,00%
Andel annan offentlig finansiering	50,00%
Andel offentlig finansiering	100,00 %
Andel privat finansiering	0,00%

1.8 Förskott

Sökt förskottsbelopp: 0,00

Motivering:

1.9 Mina kontakter

Namn:	Gustav Melen
Telefonnummer:	0703869947
Mobiltelefonnummer:	0703869947
E-postadress:	gustav.melen@uu.se
Roll:	Kontaktperson
Namn:	Patrik Rönnbäck
Telefonnummer:	0730851223
Mobiltelefonnummer:	0730851223
E-postadress:	patrik.ronnback@geo.uu.se
Roll:	Kontaktperson

1.10 Dokument

Filnamn:	Mall Inköps-upphandlingsplan (M40) (EU21).pdf
Beskrivning:	
Uppladdningsdatum:	2026-04-10
Filnamn:	Ansökan_om_stöd_TV_V_vattensmart besöksnäring.docx
Beskrivning:	
Uppladdningsdatum:	2026-04-13
Filnamn:	Vattensmart Besöksnäring_ Bilaga_projektoversikt_gantt-schema.xls.xlsx
Beskrivning:	
Uppladdningsdatum:	2026-04-13
Filnamn:	Förändringsteori Vattensmart Besöksnäring (3).docx
Beskrivning:	
Uppladdningsdatum:	2026-04-13
Filnamn:	Originalansökan
Beskrivning:	Inkommen originalansökan - Maskinläsbart format
Uppladdningsdatum:	2026-04-13